

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра обліку і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню **бакалавра**
(бакалавра, магістра)

студента Курило Віталії Геннадіївни

(ПІБ)

академічної групи 071-17-1

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: «Особливості обліку і аналізу на автотранспортному підприємстві
(на прикладі ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»)»

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро

2021

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
обліку та аудиту
Пашкевич М.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню бакалавра
(бакалавра, магістра)

Студенту Курило В.Г. академічної групи 071-17-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Особливості обліку і аналізу на автотранспортному підприємстві (на прикладі ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»)»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 14.05.21 р.
№264-с

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ВСП ТОВ «ДНІПРОТРАНСГАЗ» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	20.04.21 – 05.05.21
2	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	06.05.21- 22.05.21
3	ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	23.05.21- 06.06.21

Завдання видано

(підпис керівника)

Усатенко О.В.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі 20.04.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 05.06.2021 р.

Прийнято до виконання

(підпис)

Курило В.Г.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 57 стр., 1 рис., 16 табл., 5 додатків, 32 джерел
АВТОТРАНСПОРТ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНІ
МАТЕРІАЛИ, АМОРТИЗАЦІЯ, ВИРОБНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЦІНА,
ОРЕНДА.

Предмет дослідження – бухгалтерський облік автотранспортного підприємства, облік руху основних засобів та облік паливно-мастильних матеріалів.

Об'єкт розроблення – система бухгалтерського обліку та аналізу на автотранспортному підприємстві.

Мета роботи – надання рекомендацій щодо удосконалення обліку та аналізу на автотранспортному підприємстві.

Висвітлено економічну сутність особливостей діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. Досліджено особливості обліку на автотранспортному підприємстві, а саме облік наявності та руху автотранспортних засобів, знос основних засобів, облік, паливно-мастильних матеріалів. Досліджено також особливості аудиту та аналізу на автотранспортному підприємстві, а саме: встановлено мету, завдання та джерела аудиту та аналізу на автотранспортному підприємстві, проведено аудит основних засобів та пального. Надані пропозиції щодо удосконалення обліку, аналізу і аудиту на автотранспортному підприємстві.

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що отримані висновки спрямовані на удосконалення системи обліку і аналізу на автотранспортному підприємстві відповідно до сучасних умов господарювання. Надані пропозиції з удосконалення обліку і аналізу можуть знайти своє практичне застосування у ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз».

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	7
1.1 Особливості діяльності підприємства ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»	7
1.2 Аналіз діяльності підприємства ТОВ «Дніпротрансгаз»	10
1.3 Ринкове позиціонування підприємства ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»	15
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	20
2.1 Облік наявності та руху автотранспортних засобів	20
2.2 Знос основних засобів	31
2.3 Облік пального	37
Висновки до розділу 2	41
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	42
Висновки до розділу 3	50
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	54
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Актуальність проблеми полягає в тому, що діяльність саме автотранспортних підприємств недостатньо вивчена в нашій країні та не має чітких рекомендацій щодо методики ведення бухгалтерського обліку таких суб'єктів господарювання та аудиторських перевірок відповідно. Задля аналізу взято фінансову звітність підприємства, статут, закони України, нормативно-правові акти, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та міжнародні стандарти обліку та аудиту. Використано достовірні джерела інформації, чинне законодавство. Ступінь вивченості проблематики на сьогоднішній день є низькою, тому що тільки в 2020 році відбувалися останні суттєві зміни в чинному законодавстві України. Постійні зміни та коригування в законодавстві надають додаткових завдань для вивчення поставленої проблеми.

Для дослідження взято виробничо-сервісне підприємство «Дніпротрансгаз», товариство з обмеженою відповідальністю.

Об'єктом для розроблення є система бухгалтерського обліку та аналізу на автотранспортному підприємстві.

Метою роботи є надання рекомендацій щодо удосконалення обліку та аудиту товарів на базовому підприємстві.

Предметом дослідження є бухгалтерський облік автотранспортного підприємства, облік руху основних засобів та облік паливно-мастильних матеріалів.

Питання та проблему обліку та аналізу на автотранспортному підприємстві розглядали багато вітчизняних та закордонних вчених, але варто зазначити таких вчених, як: Грицак Н.Ю. [1], Щербаков К.С. [2], Яблокова А.В. [3], Бондаренко Г.С. [4], Федоровська О.Є. [5].

Гіпотезою стало те, що особливістю обліку та аналізу на автотранспортному підприємстві є прицільна увага до обліку основних засобів, їх руху, правильного нарахування амортизації, увага до обліку

паливно-мастильних матеріалів, їх списання, бо це є одними з основних складових при веденні господарської діяльності в цій галузі.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи були поставлені та вирішені наступні задачі:

- визначені особливості діяльності підприємства ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»;
- зроблено діяльності підприємства ТОВ «Дніпротрансгаз»;
- окреслено ринкове позиціонування підприємства ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»;
- досліджено особливості обліку на автотранспортному підприємстві, а саме облік наявності та руху автотранспортних засобів, знос основних засобів, облік, паливно-мастильних матеріалів;
- досліджено також особливості аудиту та аналізу на автотранспортному підприємстві, а саме: встановлено мету, завдання та джерела аудиту та аналізу на автотранспортному підприємстві, проведено аудит основних засобів та пального;
- надані пропозиції щодо удосконалення обліку, аналізу і аудиту на автотранспортному підприємстві.

Для вивчення предмету дослідження в роботі застосовуються різні методи та прийоми аналізу: математико-статистичні, методи економічної статистики, методи фінансового аналізу, прийоми групування, порівняння.

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що отримані висновки спрямовані на удосконалення системи обліку і аналізу на автотранспортному підприємстві відповідно до сучасних умов господарювання. Надані пропозиції з удосконалення обліку і аналізу можуть знайти своє практичне застосування у ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз».

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Особливості діяльності підприємства ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»

Об'єктом дослідження мною було обрано виробничо-сервісне підприємство «Дніпротрансгаз», товариство з обмеженою відповідальністю. Воно було створене 26 жовтня 2000 року і діє згідно з Законами України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [6], «Про господарські товариства» [7] та іншими законодавчими актами України. Основні відомості про товариство можна дізнатися з таблиці 1.1:

Таблиця 1.1

Основні відомості про ТОВ «Дніпротрансгаз»

№ з/п	Реквізити	Інформація
1	Повне найменування Товариства	Виробничо-сервісне підприємство «Дніпротрансгаз», товариство з обмеженою відповідальністю
2	Юридична адреса	49079, м.Дніпро, вул.Курсантська, 7
3	Код ЄДРПОУ	31157567
4	ПІН	7961444
5	Код КОАТУУ	1210100000
6	Код КОПФГ	240

Джерело: сформовано самостійно

ТОВ «Дніпротрансгаз» відноситься до суб'єктів малого підприємництва. Середня кількість працівників у 2020 році налічувало 4 особи.

Основними особливостями організаційно-правової форми господарювання як товариство з обмеженою відповідальністю є наступне:

- товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями всім належним йому майном; товариство не відповідає за зобов'язаннями своїх учасників;

- кількість учасників товариства не обмежується;

- учасники мають право брати участь в управлінні товариством у порядку, передбаченому Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та статутом товариства;

- учасники мають право отримувати інформацію про господарську діяльність товариства, брати участь у розподілі прибутку товариства, отримати у разі ліквідації товариства частину майна, що залишилася після розрахунків з кредиторами, або його вартість [8].

В таблиці 1.2 нижче бачимо існуючі в Україні види господарської діяльності.

Таблиця 1.2

Діяльність підприємства

Операційна	Фінансова	Інвестиційна
Основна	-	-
Інша	-	-

Джерело: сформовано самостійно

Товариство, що досліджуємо, веде господарську операційну основну діяльність.

Основним видом економічної діяльності досліджуваного товариства є за КВЕД 49.41 «Вантажний автомобільний транспорт». Інші можливі види діяльності представлені у статуті товариства. Клас 49.41 включає в себе усі види перевезень вантажним автомобільним транспортом:

- перевезення лісоматеріалів;

- перевезення великогабаритних вантажів;
- рефрижераторні превезення;
- перевезення великовагових вантажів;
- превезення непакованих вантажів (навалом або наливом), включаючи перевезення автоцистернами, у т.ч. збирання молока на фермах;
- перевезення автомобілів;
- перевезення відходів і брухту без діяльності щодо збирання або утилізації [7].

Також цей клас включає:

- оренду вантажних автомобілів з водієм;
- вантажні перевезення транспортними засобами з використанням людської або тваринної сили;
- надання послуг водія без власного вантажного автотранспортного засобу [7].

Основними замовниками послуг є українські підприємства. Зробити замовлення можна декількома способами:

- за телефоном;
- відправити листа на електронну скриньку менеджера.

На рис. 1.1 наведено схему роботи Товариства з замовниками:

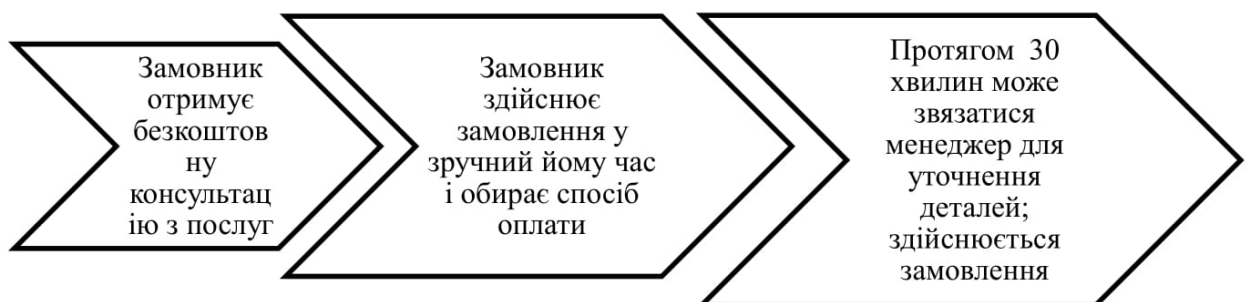

Рис.1.1 «Схема роботи з клієнтами на ТОВ «Дніпротрансгаз»

Джерело: сформовано самостійно

ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» здійснює бухгалтерський облік результатів своєї роботи, веде статистичну звітність. Порядок ведення

бухгалтерського обліку та статистичної звітності встановлюється законодавством України.

1.2 Аналіз діяльності підприємства ТОВ «Дніпротрансгаз»

Фінансова звітність досліджуемого підприємства є джерелом проведення економічного аналізу його діяльності. До нього належать різні способи і прийоми, що мають на меті розрахунки абсолютних і відносних показників. До економічного аналізу можна віднести горизонтальний, вертикальний, трендовий аналізи. Вони входять до статистичних методів. Також існує факторний і коефіцієнтний аналізи.

Вертикальний аналіз дозволяє визначити структуру основних елементів активів і пасивів організації, вплив її окремих чинників на фінансовий результат, показники ліквідності і т.д. Розрахунок структури активів відбувається на основі ділення певного елемента активу на загальну суму активів [9]. Тобто можемо уявити дані про господарську діяльність товариства через відносні показники питомої ваги кожної статті фінансової звітності у загальному підсумку і оцінки їх зміни в динаміці. Тому вертикальний аналіз має ще назву структурний.

В ході дослідження на підприємстві було зроблено вертикальний аналіз за даними з фінансової звітності (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3

Вертикальний аналіз балансу

№ з/п	Показник	2020 рік, тис.грн.	Питома вага, %	2019 рік, тис.грн.	Питома вага, %	Зміна питомої ваги показників
	Актив					
1	Основні засоби	1268,6	66,8	1202,2	73,5	-6,7

2	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	257,6	13,6	208,4	12,7	0,9
3	Інша поточна дебіторська заборгованість	82,6	4,4	70,1	4,3	0,1
4	Гроші та їх еквіваленти	288,7	15,2	154,5	9,4	5,8
5	Інші оборотні активи	0,4	0	0,4	0	0
Пасив						
6	Зареєстрований (пайовий) капітал	11,8	0,6	11,8	0,7	-0,1
7	Нерозподілений прибуток	1191,4	62,8	957,6	58,5	4,3
8	Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	120,9	6,4	120,9	7,4	-1
	розрахунками з бюджетом	20,7	1,1	31,0	1,9	-0,8

	розрахунками зі страхування	2,8	0,1	1,9	0,1	0
	розрахунками з оплати праці	9,9	0,5	6,9	0,4	0,1
9	Інші поточні зобов'язання	540,4	28,5	505,5	30,1	-1,6

Джерело: сформовано самостійно

У структурі активу балансу переважають необоротні активи, які складають питому вагу 66,8%, але вона зменшилась на 6,7% порівняно з 2019р. Суттєво за рік структура балансу не змінилася. В обох періодах переважали основні засоби і запаси в активі балансу, нерозподілений прибуток та інші поточні зобов'язання – в пасиві балансу.

Горизонтальний аналіз означає метод співставлення значень однакових показників протягом певного часового періоду. Іншою назвою аналізу є часовий, бо порівнюється значення показника у певному році із значенням показника у попередньому. Процес передбачає визначення абсолютного відхилення, а також відносного приросту обсягу показника [10].

В ході дослідження на підприємстві було зроблено горизонтальний аналіз за даними з фінансової звітності (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4

Горизонтальний аналіз фінансової звітності

№ з/п	Показник	Звітний період за 2020 р., тис.грн.	Аналогічний період попереднього року, тис.грн.	Звітний період, % до даних попереднього року
-------	----------	-------------------------------------	--	--

1	Основні засоби	1268,6	1202,2	105,5
2	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	257,6	208,4	123,6
3	Інша поточна дебіторська заборгованість	82,6	70,1	117,8
4	Гроші та їх еквіваленти	288,7	154,5	186,9
5	Інші оборотні активи	629,3	433,4	145,2
6	Зареєстрований (пайовий) капітал	11,8	11,8	100
7	Нерозподілений прибуток	1191,4	957,6	124,4
8	Поточна кредиторська заборгованість: за товари, роботи, послуги	120,9	120,9	100
8.1	за розрахунками з бюджетом	20,7	31,0	66,8
8.2	за розрахунками зі страхування	2,8	1,9	147,4
8.3	за розрахунками з оплати праці	9,9	6,9	143,5
9	Інші поточні зобов'язання	540,4	505,5	106,9

Джерело: сформовано самостійно

Аналізуючи фінансову звітність товариства за 2020 рік, баланс форму №1-м, сформувавши таблицю 1.4, бачимо, що стаття «Основні засоби» зросла на 5,5%. Перелік основних засобів можна побачити в оборотно-сальдовій відомості за рахунком 105 за 2020 рік. Також зросла дебіторська

заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги на 23,6%, інша поточна дебіторська заборгованість - на 17,8%, гроші та їх еквіваленти – на 86,9%, інші оборотні активи – на 45,2%.

Також сформовано таблицю 1.5 із горизонтальним аналізом фінансових результатів за 2020 рік.

Таблиця 1.5

Горизонтальний аналіз фінансових результатів за 2020р.

№ з/п	Показник	Звітний період за 2020р., тис.грн.	Аналогічний період попереднього року, тис.грн.	Звітний період, % до даних попереднього року
1	Чистий дохід від реалізації	1065,1	1092,7	97,5
2	Чистий дохід від реалізації, інші операційні доходи та інші доходи	1353,3	1127,2	120,1
3	Витрати	901,5	731,2	123,3
4	Фінансовий результат до оподаткування	233,8	396,0	59,0
5	Чистий прибуток	233,8	396,0	59,0

Джерело: сформовано самостійно

Аналізуючи фінансові результати можна побачити, що хоча чистий дохід від реалізації зменшився за рік на 2,5%, доходи загалом збільшилися на 20,1%, витрати також збільшилися на 23,3%, що загалом за собою потягнуло зменшення чистого прибутку на 41%.

Таким чином, фінансовий аналіз діяльності підприємства показав, що найбільшу питому вагу в активі балансу складають основні засоби, а в пасиві – нерозподілений прибуток. Зріс рівень усіх доходів і витрат одночасно, але чистий прибуток з 2019 до 2020 року впав на 41%, що не є надто позитивним для фінансового результату діяльності підприємства. Хоча при цьому можна відзначити, що товариство було протягом трьох років безперервно прибутковим і є таким наразі. Отже, товариство є ліквідним і платоспроможним. Це є позитивним чинником для розвитку подальшої господарської діяльності.

1.3 Ринкове позиціонування підприємства ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»

Ми живемо в час, коли існує широкий асортимент товарів, у людей є вибір, до якої компанії звернутися, чиї товари та послуги купувати, зростає вибагливість у споживача. Вибір – завжди добре для людства. Але при цьому для підприємств виникає велика конкуренція. Також постійно змінюються ринкові умови, спостерігаємо мінливість в ухваленні законопроектів щодо ведення підприємницької діяльності в Україні. Це все ускладнює для українських підприємств досягнення і збереження добрих ринкових позицій. Система ринкового позиціонування є одним з важливих і невід’ємних факторів для реалізації успішного економічного управління. Розглянемо ринкове позиціонування досліджуваного ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» на прикладі SWOT-аналізу.

SWOT-аналіз – це аналіз слабких-сильних сторін у їх взаємодії з погрозами і можливостями зовнішнього середовища [11]. Це один із розповсюджених аналітичних методів, який дозволяє комплексно оцінити слабкі та сильні сторони компанії. S-strengths – сильні сторони (характеристики, які відрізняють бізнес на тлі конкурентів), W-weaknesses – слабкі сторони (ознаки, які роблять компанію уразливою на ринку), O-opportunities – можливості (їх компанія може використовувати для власного

розвитку), T-threats – погрози (вони можуть нанести компанії збитки) [12]. Такий аналіз не показує чіткої аналітики, він показує положення справ в даний момент і залишається статичним, тому його потрібно робити не менше одного разу на рік.

Будемо аналізувати по черзі. Почнемо з сильних сторін нашого підприємства. По-перше, ціна. Вона є конкурентною на ринку в місті Дніпро, отже, доступною для ймовірних клієнтів. Також можлива відстрочка повної оплати за надану послугу для постійних клієнтів. По-друге, сервіс. Без проблем в будь-який час можна з'єднатися і зробити замовлення, поставити необхідні питання і отримати на них відповіді та роз'яснення. Ввічливий персонал. По-третє, транспорт. На балансі підприємства оновлюється транспорт, його вдосконалюють, покращують для більш якісного надавання послуг.

До слабких сторін можна віднести відсутність реклами підприємства. Це означає неможливість охоплення великої кількості ймовірних клієнтів.

Товариство зареєстроване і діє в основному в місті Дніпро. За даними Міністерства фінансів України Дніпропетровська область налічує найбільшу чисельність населення серед регіонів України в 2021 році. За останніми даними на березень 2021 року на Дніпропетровську область припало 3136,0 тис. чоловік [13]. Отже, до можливостей підприємства можна віднести гарне розташування його у місті з позитивними демографічними змінами і велику кількість ймовірних клієнтів.

До погроз водночас відносимо велику конкуренцію на ринку, несприятливу політику держави.

На основі вище викладеного можна створити матрицю взаємозв'язків сильних і слабких сторін, можливостей та загроз. Зліва в двох блоках вписують усі виявлені сильні та слабкі сторони, зверху в двох блоках вписують можливості та загрози, по центру є перетин блоків, що складається з чотирьох таких: сильні сторони і можливості, сильні сторони і загрози, слабкі сторони і можливості, слабкі сторони і загрози. На кожному полі

виділяємо усі можливі парні комбінації. Після завершення матриці виділяємо ті парні комбінації, що потрібні в розгляданні подальшого розроблення стратегії розвитку підприємства. Такий аналіз дає змогу побачити реальний стан підприємства і потрібні стратегічні зміни.

Таблиця 1.6

Матриця взаємозв'язків сильних і слабких сторін, можливостей і загроз

Сторона	Можливості	Загрози
	1.Позитивні демографічні зміни 2.Вдале розташування	1.Велика конкуренція 2.Несприятлива політика держави
Сильні сторони 1.Ціна і відстрочка оплати 2.Сервіс 3.Транспорт	1.Ціна і відстрочка оплати/Позитивні демографічні зміни 2.Ціна і відстрочка оплати/Вдале розташування 3. Сервіс/Позитивні демографічні зміни 4.Сервіс/Вдале розташування 5.Транспорт/Позитивні демографічні зміни 6.Транспорт/Вдале розташування	1.Ціна і відстрочка оплати/Велика конкуренція 2.Ціна і відстрочка оплати/Несприятлива політика держави 3.Сервіс/Велика конкуренція 4.Сервіс/Несприятлива політика держави 5.Транспорт/Велика конкуренція 6.Транспорт/Несприятлива політика держави
Слабкі сторони 1 Відсутність реклами	1.Відсутність реклами/Позитивні демографічні зміни 2.Відсутність реклами/Вдале розташування	1.Відсутність реклами/Велика конкуренція 2.Відсутність реклами/Несприятлива політика держави

Джерело: сформовано самостійно

Можна виділити такі основні пари: відсутність реклами/позитивні демографічні зміни, відсутність реклами/велика конкуренція. На них можна звернути увагу, бо, на мою думку, залучення реклами в місті з великою кількістю населення і великою конкуренцією призвело б до залучення набагато більшої кількості клієнтів, висвітлення серед конкурентів, в свою чергу, до збільшення оборотів підприємства і ймовірного його прибутку.

Також проведемо оцінку зовнішніх можливостей та загроз за допомогою таблиці 1.7. Для кожного з p факторів вибирається певна оцінка за 10 - бальною шкалою, якою вимірюється ступінь важливості факторів, – M_i та Z_i для можливостей і загроз відповідно, де i – номер фактора; а також повинна виконуватися умова $M_i = Z_i$. Для кожної пари можливостей і загроз визначаються імовірності P_{mi} та P_{zi} таким чином, щоб дотримувалася умова $P_{mi} + P_{zi} = 1$. Загальна оцінка можливостей (M) і загроз (Z) розраховується за формулами: $M = \sum M_i \cdot P_i$ та $Z = \sum Z_i \cdot P_i$, $i = 1, 2, 3, \dots, p$ [14].

Таблиця 1.7

Оцінка зовнішніх можливостей та загроз

Зовнішні можливості				Зовнішні загрози			
Фактори	M_i	P_{mi}	$M_i \cdot P_i$	Фактори	Z_i	P_{zi}	$Z_i \cdot P_i$
1.Позитивні демографічні зміни	10	0,5	5	1.Велика конкуренція	10	0,5	5
2.Вдале розташування	8	0,6	4,8	2.Несприятлива політика	5	0,4	2
Разом:	18	-	9,8	Разом:	15	-	7

Джерело: сформовано самостійно

З такого аналізу доходимо висновку, що загальна ймовірність можливість вища за загальну ймовірність загроз, що є сприятливим для розвитку діяльності досліджуваного підприємства.

Висновки до розділу I

Дослідження особливостей діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання дозволило зробити наступні висновки:

1. Підприємство ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» існує і функціонує з 2000 року. Воно є суб'єктом малого підприємництва. Основним видом економічної діяльності досліджуваного товариства є за КВЕД 49.41 «Вантажний автомобільний транспорт». Основними замовниками послуг є українські підприємства. ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» здійснює бухгалтерський облік результатів своєї роботи, веде статистичну звітність. Порядок ведення бухгалтерського обліку та статистичної звітності встановлюється законодавством України.

2. Найбільшу питому вагу в активі балансу складають основні засоби, а в пасиві – нерозподілений прибуток. Зріс рівень усіх доходів і витрат одночасно, але чистий прибуток з 2019 до 2020 року впав на 41%, що не є надто позитивним для фінансового результату діяльності підприємства. Хоча при цьому можна відзначити, що товариство було протягом трьох років безперервно прибутковим і є таким наразі. Отже, товариство є ліквідним і платоспроможним. Це є позитивним чинником для розвитку подальшої господарської діяльності.

3. На основі SWOT-аналізу виявили сильні (ціна, сервіс, транспорт) та слабкі (відсутність реклами) сторони підприємства, можливості (вдале розташування і позитивні демографічні зміни) та загрози (велика конкуренція і несприятлива політика держави). Та при цьому загальна ймовірність можливості вища за загальну ймовірність загроз, що є сприятливим для розвитку діяльності досліджуваного підприємства.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Облік наявності та руху автотранспортних засобів

Більшість підприємств використовує у своїй діяльності автомобільний транспорт. Існує багато нюансів починаючи з придбання, введення в експлуатацію, обліку, списання автомобільного транспорту. Автомобілі можуть бути власними та орендованими.

У разі придбання автотранспорту повинен бути створений договір купівлі-продажу, який складається у письмовій формі за статтею 208 Цивільного кодексу України [15]. Після цього складається документ про передавання автомобіля від продавця до покупця. Це може бути накладна, товарно-транспортна накладна або акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (типова форма №ОЗ-1). З автомобілем передається технічна документація та паспорт транспортного засобу.

Власники транспортних засобів та особи, що експлуатують такі засоби, або їх представники зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) транспортні засоби протягом десяти діб після придбання (одержання) або митного оформлення, або тимчасового ввезення на територію України за пунктом 7 Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів [16]. Експлуатація без реєстрації в органах МВС та без номерних знаків забороняється.

Згідно статті 1 Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, що набувають право власності на легкові автомобілі, що підлягають першій державній реєстрації в Україні територіальними органами

МВС, є платниками збору на обов'язкове державне пенсійне страхування [17]. Якщо ж підприємство придбало вживаний легковий транспортний засіб або вантажний транспортний засіб (вживаний або новий), то сплачувати збір на обов'язкове державне пенсійне страхування не потрібно.

Згідно статті 2 Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» об'єктом оподаткування збору на обов'язкове державне пенсійне страхування є вартість легкового автомобіля [17]. Ця вартість визначається згідно договору купівлі-продажу, договору міни, довідки органів митної служби, довідки-рахунку торгівельних організацій, акта експертної оцінки вартості автомобіля та інших документів, що підтверджують таку вартість [18]. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості легкового автомобіля сплачується без урахування податку на додану вартість [19]. Ставка і сума збору залежить від вартості автомобіля та прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого станом на 1 січня звітного року. Сплачується збір перед реєстрацією автомобіля в територіальних органах з надання сервісних послуг МВС на бюджетні рахунки, які відкриті в головних управліннях Держказначейства, за місцем проведення такої реєстрації [18].

Витрати, які пов'язані з придбання автомобільного транспорту, відносяться на субрахунок 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів». На баланс зараховується автотранспорт за первісною вартістю. До складу такої вартості згідно пункту 8 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [20] включають:

- 1) суми, що сплачуються постачальнику;
- 2) реєстраційні збори, державне мито тощо;
- 3) суми ввізного мита;
- 4) суми непрямих податків у зв'язку з придбанням, які не відшкодовуються;
- 5) витрати зі страхування ризиків доставки;
- 6) витрати на транспортування;

7) інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведення основного засобу до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Коли автомобіль стає придатним до використання, його включають до складу основних засобів. Процедуру виконує комісія, призначена керівником підприємства. Оформлюється актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (форма №ОЗ-1). В акті зазначається також метод амортизації автомобіля, строк корисного використання і ліквідаційну вартість. І зараховують на субрахунок 105 «Транспортні засоби». Відбувається проведення Дт 105 «Транспортні засоби» - Кт 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів». З наступного місяця після місяця введення в експлуатацію автомобіля починається нарахування амортизації.

Так як в основному на досліджуваному підприємстві обліковуються вантажні автомобілі, то наступні приклади будуть на вантажних автомобілях. Бухгалтерський облік придбання вантажного автомобіля і введення в експлуатацію можна побачити у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Бухгалтерський облік введення автомобіля в експлуатацію

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн..
1	Здійснено передоплату за автомобіль	371	311	553000,00
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	92166,67
3	Отримано автомобіль	152	631	460833,33
4	Закрито розрахунки з податкового кредиту	644	631	92166,67
5	Зараховано заборгованість	631	371	553000,00

6	Сплачено за реєстраційні послуги, за номерний знак	685	311	500,00
7	Включено до первісної вартості автомобіля вартість реєстраційних послуг і номерного знака	152	685	500,00
8	Автомобіль введено в експлуатацію	105	152	461333,33

Джерело: сформовано самостійно

Згідно статті 267 Податкового кодексу України підприємство, яке придбало легковий автомобіль, з року випуску якого пройшло не більше п'яти включно років та середньо ринкова вартість якого становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, є платником транспортного податку [21]. На 2021 рік розмір мінімальної заробітної плати становить 6000,00 грн. [22], тобто 375 розмірів мінімальної заробітної плати – це

$$375 \times 6000,00 \text{ грн.} = 2250000,00 \text{ грн.}$$

Для розрахунку береться середньоринкова ціна автомобіля, а не ціна за договором. На сайті Мінекономрозвитку України є перелік автомобілів, які підлягають оподаткуванню транспортним податком. Також можна розрахувати на сайті і середньоринкову вартість автомобіля [23].

Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування відповідно до статті 267 Податкового кодексу України [21].

Досліджуване підприємство ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» наразі не є платником транспортного податку.

Існує ще податок на прибуток, який можуть сплачувати власники автомобільного транспорту, що використовується в господарській діяльності.

Операція з придбання автомобіля в податковому обліку окремо не відображається на відміну від нарахованої амортизації, яка належить до податкових різниць за статтею 138 Податкового кодексу України [16]. Якщо підприємство застосовує податкові різниці, то повинно виконувати такі вимоги:

- на суму нарахованої амортизації в бухгалтерському обліку фінансовий результат до оподаткування збільшується;

- на суму амортизації, розрахованої відповідно до норм статті 138 Податкового кодексу України [21], фінансовий результат до оподаткування зменшується.

Підприємство, що купує автомобіль, яке є платником податку на додану вартість, відображає податковий кредит у загальному порядку на підставі зареєстрованої ЄРПН податкової накладної, якщо автомобіль придбано у платника податку на додану вартість.

Відповідно до ст. 138 Податкового кодексу України [21] розрахунок амортизації основних засобів або нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених статтею 14 і статтею 138 Податкового кодексу України. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, крім «виробничого» методу.

Тепер розглянемо випадок, коли автомобіль передається підприємству чи від нього в операційну оренду. Тут застосовуються такі документи: орендний договір та Акт приймання-передачі основних засобів.

Сторонами орендного договору є орендодавець (сторона, що передає автомобіль в оренду) і орендар (сторона, що приймає автомобіль в користування).

Орендний договір укладається у письмовій формі, а за участю фізичної особи підлягає нотаріальному посвідченню. Є базові характеристики договору оренди.

По-перше, договір оренди вважається укладеним з моменту досягнення сторонами угоди по його істотних умовах. Іншими словами, момент вступу договору в силу не пов'язується з передачею орендованого майна орендарю. Передача зданого в оренду майна орендарю являє собою виконання укладеного і вступив у силу договору оренди з боку орендодавця. Цей нюанс має важливе значення в тому плані, що вже після підписання договору (або його нотаріального посвідчення / нотаріального посвідчення та держреєстрації) для сторін може наступати передбачена договором відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору, в тому числі за непередачу майна в користування або несплату орендних платежів. У той же час угода, за якою здійснюватимуться тільки орендні платежі, а майно у користування так передано і не буде, не виключено, що може бути перекваліфікована в інший вид договору або визнана недійсною.

По-друге, договір є платним. На відміну, наприклад, від такого договору, як позичка, договір оренди завжди передбачає платність. При цьому якщо однією зі сторін договору виступає проста фізособа і текст договору не містить вказівки на розмір орендних платежів, то він буде визначатися з урахуванням споживчих характеристик і інших мають істотне значення обставин. Якщо ж це договір оренди між двома суб'єктами господарювання, то відсутність у договорі розміру орендних платежів може спричинити за собою визнання такого договору недійсним.

По-третє, договір оренди є терміновим, майно передається у користування наймачеві на визначений строк. Якщо строк найму не встановлений, кожна зі сторін договору найму, укладеного на невизначений строк, може відмовитися від договору в будь-який час, письмово попередивши про це іншу сторону за один місяць, а в разі найму нерухомого майна - за три місяці. Сторони у договорі найму можуть передбачити інший

строк для попередження контрагента про бажання розірвати договір найму, укладений на невизначений строк.

По-четверте, предметом договору найму може бути неспоживча річ, яка визначена індивідуальними ознаками і яка зберігає свій первинний вигляд при неодноразовому використанні (приміщення, обладнання, автомобілі). Законодавством України можуть встановлюватися види майна, які не можуть бути предметом договору найму. В даному випадку може йти мова про майно, вилучене з цивільного обороту, а також речі з обмеженою оборотоздатністю.

По-п'яте, основний обов'язок орендодавця за договором оренди - надати орендарю майно в стані, що відповідає умовам договору оренди і призначенню цього майна разом з усім його приладдям і та документами.

Обов'язками орендаря є:

- використовувати автомобіль у власній діяльності, укласти від власного імені договори, якими передбачається використання автомобіля;
- підтримувати автомобіль у належному технічному стані;
- нести витрати, пов'язані з використанням автомобіля;
- відшкодувати орендодавцеві збитки, завдані у зв'язку із втратою або пошкодженням автомобіля, якщо це сталося з вини орендаря;
- відшкодувати збитки іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу.

Страхування автомобіля здійснює орендодавець за статтею 802 Цивільного кодексу України [15].

Орендодавець має зазначити в договорі вартість об'єкта оренди (автомобіля), оскільки у разі пошкодження, знищення автомобіля саме така вартість буде відправною точкою для встановлення розміру нанесеного збитку.

Якщо це новий автомобіль, зазначається вартість його придбання. Якщо це вживаний автомобіль, в договорі може зазначатися його залишкова вартість. Проте доцільніше провести незалежну оцінку автомобіля, тоді

в договорі зазначатиметься не залишкова (балансова), а оціночна вартість автомобіля.

За бажанням орендаря чи орендодавця власник автомобіля (орендодавець чи інша особа) може звернутися до сервісного центру МВС з проханням видати орендареві тимчасовий реєстраційний талон на строк, зазначений у заяві або документах, які підтверджують право користування автомобілем (договір оренди).

І вже фіксація події передачі автомобіля в оренду здійснюється за допомогою Акта приймання-передачі основних засобів.

Облік оренди в орендаря і орендодавця ведеться згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [24].

У орендодавця юридичної особи переданий в оренду автомобіль продовжує обліковуватися у складі основних засобів на субрахунку 105 «Транспортні засоби» і за ним у загальному порядку нараховується амортизація.

Дохід визнається іншим операційним доходом (субрахунок 713 «Дохід від операційної оренди активів») відповідного звітного періоду на прямолінійній основі протягом строку оренди або з урахуванням способу одержання економічних вигід, пов'язаних з використанням об'єкта операційної оренди.

Проте, якщо надання в оренду є основним видом діяльності, дохід відображається на субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». На прямолінійній основі це означає, що дохід нараховують пропорційно кожному звітному періоду, яким є, як правило (хоча й необов'язково), звітний місяць. Доцільно такий період передбачати орендним договором. Саме після закінчення такого періоду сторони складають акт приймання-передачі послуг оренди.

Докладніше про те, як саме виглядає бухгалтерський облік, можна побачити в таблиці 2.2.

Облік орендованого автомобіля у орендодавця

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн..
1	Отримано передоплату за чотири місяці оренди	311	681	4800,00
2	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	643	641	800,00
3	Відображено доходи майбутніх періодів	681	69	4800,00
4	Відображено дохід від послуг оренди за перший місяць оренди	713	643	1200,00
5	Списано суму податкового зобов'язання за перший місяць оренди	713	643	200,00
6	Віднесено на фінансовий результат дохід від послуг оренди	713	791	1000,00
7	Нараховано амортизацію переданого в оренду автомобіля за перший місяць оренди	949	131	2557,41

Джерело: сформовано самостійно

Дивлячись на таблицю 2.2, можна побачити бухгалтерські проведення з різних можливих операцій у орендодавця щодо автомобільного транспорту, який передано в оренду. Тут відображено і нарахування податкового зобов'язання, і дохід від послуг оренди, і амортизація, й інші операції.

Схожу таблицю 2.3 можна вивчити з огляду бухгалтерського обліку в орендаря.

Облік орендованого автомобіля у орендаря

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Отримано автомобіль в оренду	01		246511,10
2	Перераховано передоплату за чотири місяці оренди	371	311	4800,00
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	800,00
4	Відображені витрати майбутніх періодів	39	371	4000,00
5	Відображено витрати з оренди за перший місяць оренди	23/92/93 тощо	39	1000,00
6	Списано суму податкового кредиту за перший місяць	644	371	200,00
7	Понесено витрати за утримання орендованого автомобіля (заробітна плата з нарахуваннями водія, ремонт, витрати паливно-мастильних матеріалів)	23/92/93 тощо	203/65/66/ 63	10000,00

Джерело: сформовано самостійно

За Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [24], у орендаря орендований автомобіль відображається на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» за вартістю, зазначеною в орендному договорі.

Орендна плата визнається витратами згідно з Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [25] на прямолінійній основі протягом строку оренди або з урахуванням способу одержання економічних вигід, пов'язаних із використанням об'єкта

операційної оренди. Фактично вона відображається на підставі акта приймання-передачі послуг оренди, аналогічно до доходів орендодавця. На те, які саме витрати слід списувати, залежить від напряму використання орендованого автомобіля — 23, 91, 92, 93, 94.

Сплачена наперед орендна плата відображається у складі витрат майбутніх періодів на субрахунку 39 і списується на витрати в тих періодах, до яких вона відноситься.

Орендар несе всі витрати, пов'язані з утриманням орендованого автомобіля (витрати з технічного обслуговування, ремонту, заправки паливно-мастильних матеріалів, сплати податків, різних платежів тощо), які відображаються в загальному порядку, передбаченому для відповідних витрат. Зазвичай вони включаються до складу тих витрат, куди списується та нараховується орендна плата.

Отже, розглянуто випадки з придбання автомобільного транспорту, веденням операцій з бухгалтерського обліку за ним, оренди автомобільного транспорту та відображення за ним операцій в бухгалтерському обліку в орендаря та орендодавця, наведено приклади, розглянуто види первинних документів, що використовуються для обліку та руху автомобільного транспорту на підприємстві.

2.2 Знос основних засобів

Важливою складовою для підприємств, що мають на своєму балансі основні засоби (досліджуване підприємство має на балансі транспортні засоби), є обрання методу амортизації. Згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [20] амортизація – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Ще амортизацію основних засобів називають їх зносом.

Об'єктом такого зносу є вартість, що амортизується (окрім вартості земельних ділянок, природних ресурсів і капітальних інвестицій).

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством (у розпорядчому акті) при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації [20]. Коли визначають строк корисного використання (експлуатації), то мають враховувати очікуване використання об'єкта підприємством з урахування його потужності, продуктивності, фізичний і моральний знос, що передбачається, обмеження (правові та інші) щодо строків використання об'єкта й інші фактори. Строк корисного використання (експлуатації) може переглядатися і змінюватися в залежності від зміни очікуваних економічних вигод від використання цього об'єкта. Тоді амортизація буде нараховуватися, виходячи з нового строку корисного використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання.

В Україні за Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [20] амортизацію можна нараховувати за такими п'ятьма методами: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний і виробничий.

Суть прямолінійного метода нарахування амортизації основного засобу полягає в тому, що річна сума амортизації визначається діленням вартості, що амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів.

Метод зменшення залишкової вартості передбачає, щорічна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість.

Метод прискореного зменшення залишкової вартості передбачає, що річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітнього року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється.

Кумулятивний метод передбачає, що річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання.

Виробничий метод, в свою чергу, передбачає, що місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

Метод амортизації обирається підприємством самостійно в залежності від того, які вигоди воно має на меті від використання об'єкта основного засобу. Також метод амортизації може переглядатися і змінюватися, якщо підприємство змінює на меті очікувані економічні вигоди від використання об'єкта основного засобу. Тоді нарахування амортизації за новим методом починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації.

Нарахування амортизації проводиться щомісячно. Місячна сума амортизації при застосуванні прямолінійного методу визначається діленням річної суми амортизації на 12. Місячна сума амортизації при застосуванні методів зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивного визначається діленням суми амортизації за повний рік корисного використання на 12.

Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання. Нарахування амортизації при застосуванні виробничого методу починається з дати, що настає за датою, на яку об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання.

Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію. Нарахування амортизації при застосуванні виробничого методу амортизації припиняється з дати, що настає за датою вибуття об'єкта основних засобів. Суму нарахованої амортизації всі підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і зносу основних засобів.

Досліджуване підприємство ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» обирає прямолінійний метод нарахування амортизації своїх об'єктів основних засобів.

На прикладі таблиці 2.4, сформованої на основі даних про основні засоби досліджуваного підприємства ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз», можна побачити, як нараховується амортизація за прямолінійним методом. Нехай початковою або первісною вартістю буде початкова вартість одного із автомобільних транспортів – 461333,33 грн., ліквідаційна вартість буде 1000,00 грн., термін корисного використання 15 років. Тоді амортизаційна вартість = $461333,33\text{грн.} - 1000,00\text{грн.} = 460333,33\text{грн.}$, амортизаційні відрахування = $(461333,33\text{грн.} - 1000,00\text{грн.}) / 15 = 30688,89\text{грн.}$

Таблиця 2.4

Нарахування амортизації за прямолінійним методом

Рік	Первісна вартість	Річна сума амортизаційних відрахувань	Сума накопиченої амортизації (знос)	Залишкова (балансова) вартість об'єкта

Дата придбання	461333,33	-	-	461333,33	
Кінець року	1	461333,33	30688,89	30688,89	430644,44
2 року		461333,33	30688,89	61377,78	399955,55
3 року		461333,33	30688,89	92066,67	369266,66
4 року		461333,33	30688,89	122755,56	338577,77
5 року		461333,33	30688,89	153444,45	307888,88
6 року		461333,33	30688,89	184133,34	277199,99
7 року		461333,33	30688,89	214822,23	246511,10
8 року		461333,33	30688,89	245511,12	215822,21
9 року		461333,33	30688,89	276200,01	185133,32
10 року		461333,33	30688,89	306888,90	154444,43
11 року		461333,33	30688,89	337577,79	123755,54
12 року		461333,33	30688,89	368266,68	93066,65
13 року		461333,33	30688,89	398955,57	62377,76
14 року		461333,33	30688,89	429644,46	31688,87
15 року		461333,33	30688,89	460333,33	1000,00

Джерело: сформовано самостійно

Аналізуючи прямолінійний метод нарахування амортизації, робимо висновки, що сума зносу залишається однаковою щороку, тому часто визначена таким способом сума зносу відноситься до фіксованих витрат. Облікова вартість основного засобу зменшується щороку на одну й ту саму суму. Метод логічний, стабільний, послідовний. Його доцільно і раціонально використовувати, коли ступінь експлуатації активу в кожному обліковому періоді є незмінним. Прямолінійний метод передбачає майже рівномірний спад економічної корисності активу з року в рік. Саме тому цей метод використовують найчастіше.

Недоліками ж прямолінійного методу можна назвати те, що тут не враховують моральний знос об'єкта, різну виробничу потужність основних засобів в різні роки експлуатації, необхідність збільшення витрат в останні роки використання об'єкта, також важко визначити зношеність окремих об'єктів основних засобів.

Первинний документ, який відповідає за нарахування амортизації саме автомобільного транспорту, є Розрахунок амортизації по автотранспорту (форма №ОЗ-16) згідно Закону України «Про затвердження типових форм первинного обліку» [26]. Застосовується для визначення сум амортизації автотранспортних засобів, що належать до нарахування у звітному місяці. Коли ж автомобіль потрібно списати з балансу підприємства, то застосовується Акт на списання автотранспортних засобів (форма №ОЗ-4). У випадку ремонтних робіт повинен заповнюватись Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (форма №ОЗ-2).

В бухгалтерському обліку за амортизацію відповідають два основних рахунки: рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів) та рахунок 83 «Амортизація». На рахунку 13 відображаються і акумулюються суми нарахованої амортизації. Він має такі субрахунки: 131 «Знос основних засобів», 132 «Знос інших необоротних матеріальних активів», 133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів», 134 «Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів» і 135 «Знос інвестиційної нерухомості». Рахунок 83 має такі субрахунки: 831 «Амортизація основних засобів», 832 «Амортизація інших необоротних матеріальних активів» і 833 «Амортизація нематеріальних активів».

По дебету рахунка відображаються витрати, пов'язані з нарахуванням амортизації на необоротні активи, окремо по кожному їхньому виду відповідно до класифікації, визначеної Планом рахунків (звернімося до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

[27]), тобто субрахунки 83 рахунка. А по кредиту відображаються субрахунки 13 рахунка.

За кредитом рахунку 13 «Знос необоротних матеріальних активів» відображається нарахування амортизації та індексації зносу (накопиченої амортизації) необоротних активів, за дебетом - зменшення суми зносу (накопиченої амортизації).

За кредитом рахунка 83 відображається списання на рахунок 23 "Виробництво" суми амортизаційних відрахувань, які прямо включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), до затрат допоміжних (підсобних) виробництв, на рахунки класу 9 - суми амортизаційних відрахувань, що відносяться до виробничих накладних витрат, адміністративних і збутових витрат, або на рахунок 79 "Фінансові результати", якщо підприємство не застосовує рахунки класу 9.

Згідно цієї ж Інструкції №291[27] при нарахуванні амортизації необоротних активів збільшують залишок за дебетом позабалансового рахунка 09 «Амортизаційні відрахування». На цьому рахунку ведуть облік нарахування і використання амортизаційних відрахувань.

Збільшення залишку (Дт 09) відбувається на суму нарахованої амортизації необоротних активів (у тому числі ОЗ), а зменшення залишку за цим рахунком (Кт 09) — на суму раніше нарахованої амортизації, використаної на капітальні інвестиції, погашення отриманих на капітальні інвестиції позик тощо.

Для досліджуваного підприємства, коли автомобіль використовується у господарській діяльності, доцільна проводка з нарахування амортизаційних відрахувань наступна: Нарахування амортизації відповідно до облікової політики/Нарахування амортизаційних відрахувань Дт94 «Інші витрати операційної діяльності»/Дт23 «Виробництво»/Дт92 «Адміністративні витрати» - Кт13 «Знос (амортизація) необоротних активів». На прикладі таблиці 2.5 можна побачити бухгалтерські проведення, що пов'язані з амортизацією та зносом основних засобів.

**Бухгалтерські проведення, які пов'язані з амортизацією та зносом
основних засобів**

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Нарахований знос основних засобів загальновиробничого призначення	91	831
		831	131
2	Нарахований знос основних засобів адміністративного призначення	92	831
		831	131
3	Нарахований знос основних засобів, які використовуються для збуту	93	831
		831	131
4	Нарахований знос основних засобів, які використовують у виробництві	23	831
		831	131
5	Нарахований знос по безоплатно одержаним основним засобам та одночасно відображено дохід від безоплатно одержаних активів	949	831
		831	131
		424	745

Джерело: сформовано самостійно

2.3 Облік пального

На автотранспортному підприємстві у бухгалтерському обліку важливою складовою є облік пального. Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України [28] регламентує відпуск пального автозаправними станціями.

Автозаправні станції можуть відпускати за безготівковим розрахунком нафтопродукти на підставі договорів, що укладено зі споживачами. У випадку, коли підприємство працює за перерахунком, то автомобілі можуть заправлятися за відомостями, талонами, платіжними картками.

Якщо підприємство хоче заправити автомобіль за відомістю, то вона ведеться на автозаправній станції. Кількість відпущеного нафтопродукти фіксується в цій відомості і підтверджується підписами водія та оператора автозаправної станції. Тоді автозаправні станції на основі відомостей про відпуск нафтопродуктів щонайменше раз на місяць роблять зведені відомості-рахунки за марками нафтопродуктів і цінами, що були установлені протягом місяця. Потім звіряють розрахунки свої з розрахунками споживача.

Якщо підприємство бажає заправити автомобіль за талонами, то спершу треба купити самі талони. В такому випадку воно сплачує аванс автозаправній станції за певну кількість пального, на суму якого і видаються талони, на яких обов'язково повинні бути зазначені їх серійні та порядкові номери.

Відпуск нафтопродуктів за платіжними картками здійснюють на підставі вимог Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням та інших нормативно-правових актів. За такого способу заправки автозаправна станція видає водієві чек POS-терміналу та товарний чек. Потім підприємство отримує накладну на загальну кількість паливно-мастильних матеріалів за усередненими цінами не пізніше 7 числа після звітного періоду. Платіжну картку потрібно відобразити на позабалансовому рахунку, наприклад, на субрахунку 08 «Бланки суворого обліку».

Списання паливно-мастильних матеріалів відбувається за фактом їх використання автомобілем з урахуванням норм витрат. Керуватися для списання пального потрібно Нормами витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті [31].

Згідно Податкового кодексу України [16] підприємство має право на податковий кредит на підставі отриманої податкової накладної, тобто в момент перерахування коштів на рахунок автозаправної станції. При роботі з однією автозаправною станцією за місяць маємо мінімум три таких

документи: податкову накладну на суму авансу, коригування на цю ж суму авансу, податкову накладну на фактично отримані паливно-мастильні матеріали. У разі заправлення за готівку за чеком без підтвердження податковою накладною до податкового кредиту можна включити чеки лише на суму в межах 240,00 грн. на день.

У Декларації з податку на прибуток витрати на пальне відображають залежно від того, де використовують транспорт.

Також важливим документом є подорожній лист – основний документ, на основі якого списують пальне та паливно-мастильні матеріали, документ установленого зразка для визначення й обліку роботи транспортного засобу.

Отже, великих труднощів з обліку пального на підприємстві немає.

У таблиці 2.6 детальніше можна побачити, в якому порядку відображаються бухгалтерські проведення, коли підприємство надає автотранспортні послуги з перевезень певного вантажу, яким проведенням також списується пальне (проведення №7).

Таблиця 2.6

**Приклад бухгалтерського обліку надання послуг на ВСП ТОВ
«Дніпротрансгаз»**

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Здійснено транспортування вантажу замовнику	361	703	1200,00
2	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ	703	641	200,00
3	Отримано оплату за надання послуг	311	361	1200,00

4	Нараховано заробітну плату водію	23	661	100,00
5	Нараховано внески до фондів соціального страхування	23	651,652	22,00
6	Нараховано зношення	23	13	10,00
7	Списано вартість пального	23	203	120,00
8	Відображено собівартість послуг з перевезення вантажу	903	23	252,00
9	Списано суму отриманого доходу на фінансовий результат	703	791	1000,00
10	Списано собівартість наданих послуг на фінансовий результат	791	903	252,00

Джерело: сформовано самостійно

Висновки до розділу 2

Дослідження особливостей обліку на автотранспортному підприємстві, дозволило зробити наступні висновки:

1. Багато підприємств використовує транспортні засоби в своїй діяльності. Автомобілі можуть бути власними або орендованими, від чого залежить ведення бухгалтерського обліку. Коли транспортний засіб придбано, то основним документом стає договір купівлі-продажу, коли орендують, то основними документом обов'язків та подальших відносин між орендодавцем та орендарем стає договір оренди.

2. Коли підприємство має на балансі основні засоби, в випадку досліджуваного підприємства – транспортні засоби, воно має обрати метод нарахування амортизації. В Україні амортизацію можна нараховувати за такими п'ятьма методами: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний і виробничий. ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» обирає прямолінійний метод. В ході дослідження стає зрозумілим, що цей метод є простим, раціональним, логічним і послідовним. За нього річна сума амортизації визначається діленням вартості, що амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів. Сума зносу залишається однаковою щороку, тому часто визначена таким способом сума зносу відноситься до фіксованих витрат.

3. Автозаправні станції можуть відпускати за безготівковим розрахунком нафтопродукти на підставі договорів, що укладено зі споживачами. У випадку, коли підприємство працює за перерахунком, то автомобілі можуть заправлятися за відомостями, талонами, платіжними картками. Списання паливно-мастильних матеріалів відбувається за фактом їх використання автомобілем з урахуванням норм витрат. У Декларації з податку на прибуток витрати на пальне відображають залежно від того, де використовують транспорт.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Мета, завдання та джерела аудиту на автотранспортному підприємстві

Згідно з Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [31] аудит фінансової звітності - аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам.

Метою кожного аудиту є висловлення незалежної думки аудитора про відповідність фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності або національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та законів України. Метою аудиту на досліджуваному підприємстві може бути висловлення незалежної думки аудитора про відповідність фінансової звітності, обліку основних засобів відповідно вимогам законів України та міжнародних стандартів фінансової звітності. Потрібно мати чітке розуміння мети проведення аудиту даного аспекту, виходячи з якої постає необхідність у формуванні завдань за аудиту.

Завданням аудиту є збирання, обробка достовірної інформації про господарську діяльність підприємства, формування аудиторських висновків на основі цієї інформації. Аудит повинен адекватно оцінювати всі аспекти, зо перевіряються в діяльності підприємства.

Особливістю завдань аудиту на автотранспортному підприємстві такому, як ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз», є те, що можна і потрібно перевіряти не лише звітність, облік касових розрахунків, класичних розрахунків з кредиторами / дебіторами і тому подібне, а й облік основних засобів, в нашому випадку – транспортних засобів, облік пального, наприклад.

Коли узгоджуються завдання з аудиту, то потрібно керуватися Міжнародним стандартом аудиту 210 «Узгодження умов завдань з аудиту» [32].

Важливими при проведенні аудиту є інформаційні джерела. Це записи, які допомагають аудитору виявити позитивні та негативні явища в діяльності суб'єкта господарювання. Вони потрібні аудитору для формування аудиторських доказів в ході перевірки.

Інформаційними джерелами при проведенні аудиту може стати фінансова звітність підприємства, різні записи документального оформлення, записи аналітичного обліку та синтетичного обліку. Вони можуть бути в паперовому, електронному вигляді. Наприклад, можуть бути використані на досліджуваному підприємстві такі документи: фінансова звітність малого підприємства: форма № 1-м (баланс), форма № 2-м (звіт про фінансові результати); оборотно-сальдові відомості за рахунками, договори з замовниками, договори з підрядниками, товарно-транспортні накладні, прибуткові і видаткові касові ордери, акти приймання-виконання робіт, послуг тощо.

Аудит може бути обов'язковим за рішенням суду чи в ході якихось досудових розслідувань, а також незалежним за бажанням власників підприємства. Друге частіше відбувається та таких підприємствах, як досліджуване, у випадках, коли цього хоче ймовірний інвестор або за зміни бухгалтера, директора підприємства.

3.2 Аудит основних засобів та пального

Досліджуване підприємство ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» є автотранспортним підприємством, яке має на своєму балансі певні основні засоби, а також постійно веде облік пального. Виходячи з цього, доцільно проводити на ньому періодично аудит основних засобів та пального.

Керуючись Міжнародним стандартом аудиту 200 «Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності» [32], можемо визначити мету проведення такого аудиту. Вона полягатиме у висловленні аудитором незалежної професійної думки про правильність відображення у фінансовій звітності підприємства інформації щодо основних засобів, пального.

Тоді завданнями аудиту буде контроль за дотриманням чинного законодавства про операції та ведення обліку основних засобів та пального, перевірка правильності їх документального оформлення, перевірка правильності визнання, класифікації, оцінки необоротних активів, перевірка їх фактичної наявності та стану, перевірка правильності амортизаційних відрахувань, перевірка правильності списання частини основних засобів під час їх ліквідації, перевірка придатності основних засобів до їх експлуатації, можливе виявлення фактів їх неефективного використання, перевірка правильності визначення фінансових результатів від реалізації необоротних активів, перевірка проведення правильності індексації та переоцінки основних засобів, перевірка операцій з орендованими і переданими в оренду необоротними активами, перевірка відображення в обліку результатів надзвичайних подій (пов'язаних з основними засобами), встановлення джерел фінансування відтворення основних засобів, аналіз показників використання основних засобів.

Після відбуваються такі аудиторські процедури: перевірка записів та документів, перевірка матеріальних активів, спостереження, запит, підтвердження, перерахунок, повторне виконання та аналітичні процедури.

Складається план (таблиця 3.1) і програма проведення аудиту (таблиця 3.2), за якими і здійснюються перевірка. Це може складатися у вигляді таблиць.

Таблиця 3.1

**План проведення аудиту основних засобів та пального на ВСП
ТОВ «Дніпротрансгаз»**

Перевіряється: ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз»				
Термін перевірки: з по				
Кількість людино-годин:				
Керівник аудиторської групи:				
Склад аудиторської групи:				
Планований аудиторський ризик: низький				
Планований рівень істотності: 1%валюти балансу				
№ з/п	Планові роботи	Термін виконання	Виконавець	Примітки
1	Перевірка наявності основних засобів і їх стану			
2	Перевірка руху основних засобів			
3	Перевірка правильності нарахування амортизації			
4	Перевірка правильності оформлення обліку пального			
5	Перевірка правильності оподаткування за основними засобами та обліку пального			

Джерело: сформовано самостійно

Таблиця 3.1 демонструє створення зручної таблиці плану для аудиторської перевірки, яка можлива на досліджуваному підприємстві.

**Програма проведення аудиту основних засобів та пального на ВСП
ТОВ «Дніпротрансгаз»**

№ з/п	Аудиторські методи і процедури	Аудиторські докази	Термін виконання	Виконавець	Примітки
1	Перевірка наявності основних засобів і їх стану				
1.1	Перевірка договорів купівлі-продажу основних засобів	Договори купівлі-продажу, угоди			
1.2	Перевірка оформлення протоколів договірної ціни	Протоколи, накази, угоди			
1.3	Перевірка правильності відображення первісної вартості основних засобів	Акти приймання-передачі, інвентарні картки			
1.4	Оцінка організації синтетичного і аналітичного обліку основних засобів на підприємстві	Первинні документи, облікові реєстри, облікова політика			
1.5	Перевірка діючого порядку обліку витрат на ремонт основних засобів на підприємстві	Кошториси, звіти, накази, облікова політика			
1.6	Перевірка відображення у звітності основних засобів	Форми звітності			

Джерело: сформовано самостійно

Таблиця 3.2 також демонструє приклад створення зручної і послідовної таблиці програми для аудиторської перевірки. В ній наведено

перший пункт з шістьма підпунктами, цю і подальшу структуру обирає аудитор в ході своєї перевірки.

Після проведених всіх вище зазначених процедур перевірки, аудитор робить висновки і незалежну оцінку господарської діяльності підприємства. Може надати рекомендації і пояснення. Аудитор формує думку та складає звіт щодо фінансової звітності спираючись на Міжнародний стандарт аудиту 700 «Формування думки та складання звіту щодо фінансової звітності» [28], а також на інші Міжнародні стандарти аудиту, наприклад, 701, 705, 706, 710 тощо.

3.3 Пропозиції щодо удосконалення обліку, аналізу і аудиту на автотранспортному підприємстві

Основною проблемою проведення аудиторських перевірок в Україні є відсутність чітких формулювань в Міжнародних стандартах аудиту методик перевірок, виконання аудиторських послуг.

Повинні бути більш конкретні критерії для користування ними під час проведення перевірок на підприємствах.

Іншою проблемою є те, що суб'єкти малого підприємництва такі, як ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз», не так часто користуються послугами незалежних аудиторів. Частіше одні звертаються до інших під час зміни керівного складу підприємства, складу бухгалтерії.

Щодо самого бухгалтерського обліку на автотранспортному підприємстві, то має бути добре сформована облікова політика. Законодавство України має певні неточності з ведення бухгалтерського обліку операцій з транспортними перевезеннями, а тому задля нормального регулювання в подальшому управлінського обліку має бути встановлена внутрішня система, на яку можна спиратися в ході роботи. Такою системою і є облікова політика підприємства.

Основними завданнями бухгалтерського обліку на автотранспортному підприємстві є поліпшення структури автопарку, підвищення економічної

ефективності використання матеріально-технічної бази, забезпечення формування собівартості транспортних послуг і її врахування при визначенні фінансового результату, формування інформаційної бази управління таким підприємством як суб'єктом господарювання у сфері послуг і автотранспортом як ланкою народного господарства. Ці завдання показують, на що треба більш звернути увагу при формуванні облікової політики.

Складовими елементами облікової політики на підприємстві є організаційні, технічні і методичні. Серед організаційних, наприклад, - це відповідальність за організацію та ведення бухгалтерського обліку, структура бухгалтерської служби. Серед технічних – це форма ведення бухгалтерського обліку, форми внутрішніх бухгалтерських документів, внутрішні правила документування господарських операцій тощо. Серед методичних – це оцінка і порядок виконання вартості і строків корисного використання об'єктів, нарахування амортизації основних засобів, порядок та норми списання паливно-мастильних матеріалів, порядок формування фондів та резервів тощо.

Отже, правильно розроблені положення облікової політики на автотранспортному підприємстві сприятимуть забезпеченню єдності раціонального та послідовного бухгалтерського обліку та облікових процедур, дозволить підвищити ефективність управлінських рішень на підприємстві.

Серед пропозицій щодо вдосконалення обліку та аудиту на автотранспортному підприємстві є поліпшення структури положень облікової політики, яка є надто важливою для суб'єкта господарювання в такій галузі, частіше проведення внутрішнього аудиту основних засобів та обліку пального на підприємстві задля зменшення ризику появи помилок в обліку.

Всі вище зазначені пропозиції стисло висвітлені в таблиці 3.3.

**Пропозиції щодо удосконалення обліку, аналізу і аудиту на
автотранспортному підприємстві**

№ з/п	Пропозиції та рекомендації
1	Сформувати більш чіткі критерії для перевірок на підприємстві
2	Частіше користування послугами незалежних аудиторів
3	Поліпшення структури положень облікової політики

Джерело: сформовано самостійно

Висновки до розділу 3

Дослідження особливостей на автотранспортному підприємстві було зроблено наступні висновки:

1. Основними регулюючими нормативно-правовими документами в сфері аудиту є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародні стандарти аудиту. Метою кожного аудиту є висловлення незалежної думки аудитора про відповідність фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності або національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та законів України. Завданням аудиту є збирання, обробка достовірної інформації про господарську діяльність підприємства, формування аудиторських висновків на основі цієї інформації. Інформаційними джерелами при проведенні аудиту може стати фінансова звітність підприємства, різні записи документального оформлення, записи аналітичного обліку та синтетичного обліку.

2. Метою аудиту на досліджуваному підприємстві може стати висловлення аудитором незалежної професійної думки про правильність відображення у фінансовій звітності підприємства інформації щодо основних засобів, пального. Основними завданнями тоді стає перевірка наявності основних засобів та їх стану, перевірка їх руху, правильності нарахування амортизації, правильності оформлення обліку пального, його списання, перевірка правильності оподаткування за основними засобами та обліку пального. Після проведення аудиторської перевірки аудитор складає висновки і висловлює незалежну думку, може надати рекомендації та пояснення.

3. Пропозиціями та рекомендаціями для обліку, аналізу та аудиту на автотранспортному підприємстві є: сформулювати чіткіші критерії для перевірок на підприємстві, частіше користуватися послугами незалежних аудиторів, поліпшити структуру положень облікової політики.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення основ обліку і аналізу особливостей діяльності автотранспортного підприємства. У результаті дослідження отримано наукові результати теоретичного та практичного спрямування, зокрема:

1. Підприємство ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» існує і функціонує з 2000 року. Воно є суб'єктом малого підприємництва. Основним видом економічної діяльності досліджуваного товариства є за КВЕД 49.41 «Вантажний автомобільний транспорт». Основними замовниками послуг є українські підприємства. ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» здійснює бухгалтерський облік результатів своєї роботи, веде статистичну звітність. Порядок ведення бухгалтерського обліку та статистичної звітності встановлюється законодавством України.

2. Найбільшу питому вагу в активі балансу складають основні засоби, а в пасиві – нерозподілений прибуток. Зріс рівень усіх доходів і витрат одночасно, але чистий прибуток з 2019 до 2020 року впав на 41%, що не є надто позитивним для фінансового результату діяльності підприємства. Хоча при цьому можна відзначити, що товариство було протягом трьох років безперервно прибутковим і є таким наразі. Отже, товариство є ліквідним і платоспроможним. Це є позитивним чинником для розвитку подальшої господарської діяльності.

3. На основі SWOT-аналізу виявили сильні (ціна, сервіс, транспорт) та слабкі (відсутність реклами) сторони підприємства, можливості (вдале розташування і позитивні демографічні зміни) та загрози (велика конкуренція і несприятлива політика держави). Та при цьому загальна ймовірність можливості вища за загальну ймовірність загроз, що є сприятливим для розвитку діяльності досліджуваного підприємства.

4. Багато підприємств використовує транспортні засоби в своїй діяльності. Автомобілі можуть бути власними або орендованими, від чого залежить ведення бухгалтерського обліку. Коли транспортний засіб

придбано, то основним документом стає договір купівлі-продажу, коли орендують, то основними документом обов'язків та подальших відносин між орендодавцем та орендарем стає договір оренди.

5. Коли підприємство має на балансі основні засоби, в випадку досліджуваного підприємства – транспортні засоби, воно має обрати метод нарахування амортизації. В Україні амортизацію можна нараховувати за такими п'ятьма методами: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний і виробничий. ВСП ТОВ «Дніпротрансгаз» обирає прямолінійний метод. В ході дослідження стає зрозумілим, що цей метод є простим, раціональним, логічним і послідовним. За нього річна сума амортизації визначається діленням вартості, що амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів. Сума зносу залишається однаковою щороку, тому часто визначена таким способом сума зносу відноситься до фіксованих витрат.

6. Автозаправні станції можуть відпускати за безготівковим розрахунком нафтопродукти на підставі договорів, що укладено зі споживачами. У випадку, коли підприємство працює за перерахунком, то автомобілі можуть заправлятися за відомостями, талонами, платіжними картками. Списання паливно-мастильних матеріалів відбувається за фактом їх використання автомобілем з урахуванням норм витрат. У Декларації з податку на прибуток витрати на пальне відображають залежно від того, де використовують транспорт.

7. Основними регулюючими нормативно-правовими документами в сфері аудиту є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародні стандарти аудиту. Метою кожного аудиту є висловлення незалежної думки аудитора про відповідність фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності або національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та законів України. Завданням аудиту є збирання,

обробка достовірної інформації про господарську діяльність підприємства, формування аудиторських висновків на основі цієї інформації. Інформаційними джерелами при проведенні аудиту може стати фінансова звітність підприємства, різні записи документального оформлення, записи аналітичного обліку та синтетичного обліку.

8. Метою аудиту на досліджуваному підприємстві може стати висловлення аудитором незалежної професійної думки про правильність відображення у фінансовій звітності підприємства інформації щодо основних засобів, пального. Основними завданнями тоді стає перевірка наявності основних засобів та їх стану, перевірка їх руху, правильності нарахування амортизації, правильності оформлення обліку пального, його списання, перевірка правильності оподаткування за основними засобами та обліку пального. Після проведення аудиторської перевірки аудитор складає висновки і висловлює незалежну думку, може надати рекомендації та пояснення.

9. Пропозиціями та рекомендаціями для обліку, аналізу та аудиту на автотранспортному підприємстві є: сформулювати чіткіші критерії для перевірок на підприємстві, частіше користуватися послугами незалежних аудиторів, поліпшити структуру положень облікової політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Грицак Н.Ю. Організація бухгалтерського обліку на автотранспортному підприємстві. 2011.
2. Щербаков К.С. Особливості обліку в автотранспортних підприємствах. 2018.
3. Яблокова А.В. Інформаційна система обліку робіт автотранспортного підприємства. 2020.
4. Бондаренко Г.С. Управління конкурентоспроможністю автотранспортного підприємства. Харків: ХДЕУ, 2001.
5. Федоровська О.Є. Особливості бухгалтерського обліку автотранспортних засобів. 2009.
6. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2275-19> (дата звернення: 01.06.2021)
7. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1576-12> (дата звернення: 01.06.2021)
8. Довідник «Бухгалтер.com.ua». URL: <https://buhgalter.com.ua/dovidnik/kspovo/kopfg/>
9. Кобилецький В. Р., Вертикальний аналіз звітності / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «FinancialAnalysisonline». URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/89-vertikalny-analiz>
10. Електронний журнал «Finalon.com». URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/88-horyzontalniy-analiz-zvitnosti>
11. Електронний журнал «ЕПІ-проект». URL: <http://erp-project.com.ua/index.php/uk/korisni-materiali/statti/analitika/197-swot-analiz-shcho-tse-take>
12. Блог «Espotnik.com». URL: <https://esputnik.com/blog/swot-analiz-s-primerami>

13. Сайт Міністерства фінансів України. Стаття «Населення України». URL: <https://index.minfin.com.ua/reference/people/>

14. Електронна студентська бібліотека «Букліб». Оцінка середовища підприємства в цілому. SWOT-аналіз. URL: <https://buklib.net/books/23507/>

15. Цивільний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 01.06.2021)

16. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів : Постанова Кабінету Міністрів України; Правила, Форма типового документа, Довідка, Акт, Заява, Порядок від 07.09.1998 № 1388 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1388-98-%D0%BF> (дата звернення: 01.06.2021)

17. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26.06.1997 № 400/97-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/400/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.06.2021)

18. Про затвердження Порядку сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Звіт від 03.11.1998 № 1740 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1740-98-%D0%BF> (дата звернення: 01.06.2021)

19. Щодо включення до вартості автомобіля податку на додану вартість при сплаті збору на обов'язкове державне пенсійне страхування при його відчуженні : Лист; Пенсійний фонд від 25.06.2011 № 13034/03-30 // База

даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v1303572-11> (дата звернення: 01.06.2021)

20. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" : Наказ; Мінфін України від 27.04.2000 № 92 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0288-00> (дата звернення: 01.06.2021)

21. Податковий кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 01.06.2021)

22. Сайт Міністерства фінансів України. Стаття «Мінімальна зарплата в Україні». URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/min/>

23. Сайт Міністерства економіки України. Розділ «Транспортні засоби: розрахунок вартості». URL: <https://www.me.gov.ua/Vehicles/CalculatePrice?lang=uk-UA&isSpecial=True>

24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 "Оренда" : Наказ; Мінфін України від 28.07.2000 № 181 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0487-00> (дата звернення: 01.06.2021)

25. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 31.12.1999 № 318 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00> (дата звернення: 01.06.2021)

26. Про затвердження типових форм первинного обліку (Форми NN ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-4, ОЗ-5, ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8, ОЗ-9, ОЗ-14, ОЗ-15, ОЗ-16) : Наказ; Мінстат від 29.12.1995 № 352 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0352202-95> (дата звернення: 01.06.2021)

27. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція; Мінфін України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99> (дата звернення: 01.06.2021)

28. Про затвердження Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України : Наказ; Мінпаливенерго України від 20.05.2008 № 281/171/578/155 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0805-08> (дата звернення: 01.06.2021)

29. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 № 2346-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2346-14> (дата звернення: 01.06.2021)

30. Про затвердження Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті : Наказ; Мінтранс України від 10.02.1998 № 43 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0043361-98> (дата звернення: 01.06.2021)

31. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 01.06.2021)

32. Міжнародні стандарти аудиту. Частина I. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pdf)